

BIJLAGE bij TOOLBOX voor PARTICIPATIE

Versie 2.0 juni 2026

Hoe patiënten, naasten, nabestaanden en inwoners een stem te geven in de palliatieve zorg

Deze bijlage hoort bij de **TOOLBOX voor participatie - Hoe patiënten, naasten, nabestaanden en inwoners een stem te geven in de palliatieve zorg versie 2.0** (Powerpoint/pdf). De Toolbox biedt praktische handvatten om participatie in de palliatieve zorg vorm te geven. Bekijk eerst de Toolbox voor basiskennis over participatie, vormen van participatie, participanten vinden en inzetten, stappenplannen, ondersteuning van participatie en samenwerking, ontwikkelingen en referenties.

De inhoud van zowel de TOOLBOX als deze BIJLAGE is auteursrechtelijk beschermd en eigendom van het Consortium Palliatieve Zorg Noord-Holland en Flevoland. Hergebruik is toegestaan met bronvermelding:

“TOOLBOX voor participatie 2.0 - Hoe patiënten, naasten, nabestaanden en inwoners een stem te geven in de palliatieve zorg. Consortium Palliatieve Zorg Noord-Holland en Flevoland; Amsterdam, 2025 & 2026.”

Inhoud

1. Enquête	3
1.1. Stappenplan enquête.....	3
1.2. Wervingstekst	4
2. Dialoogbijeenkomst of focusgroep	6
2.1. Stappenplan dialoogbijeenkomst of focusgroep	6
2.2. Format tijdpad voor de praktische organisatie	8
2.3. Wervingstekst patiënten, naasten, nabestaanden, inwoners.....	9
2.4. Wervingstekst zorgverleners	11
2.5. Wervingsteksten voor mail, nieuwsbrief, website.....	12
2.6. Draaiboek dialoogbijeenkomst/focusgroep	13
2.7. Notuleren	14
3. Vaste groep ervaringsdelers	15
3.1. Stappenplan opzet vaste groep ervaringsdelers.....	15
3.2. Wervingstekst	17
3.3. Voorbeeld welkomstbrief.....	18
3.4. Draaiboek startbijeenkomst	19
3.5. Draaiboek scholingsbijeenkomst.....	20
3.6. Online module 'Participatie bij palliatieve zorg' van INVOLV	23
3.7. Matchingsformulieren	24
4. Wervingskanalen	25

1. Enquête

1.1. Stappenplan enquête

1. Bepaal het onderwerp en de doelgroep voor de enquête.
 - a. Tip: maak alvast een eerste versie van de conceptwervingstekst – zo dwing je jezelf specifiek te zijn en de relevantie duidelijk te maken
2. Wie gaat de enquête verspreiden? Stem af met de adviseur patiëntenparticipatie van PZNL en/of andere panels en andere netwerken/consortium.
 - a. Maak afspraken over tijdsplan, onderwerp, doelgroep.
 - b. Maak afspraken over medium: online enquête of (ook) op papier?
3. Maak een begroting en houd rekening met de volgende begrotingsposten:
 - a. Zie de TOOLBOX onderdeel 'Vormen van participatie' voor de benodigde uren
 - b. Het raadplegen van de klankbordgroep van PZNL is kosteloos. Dit geldt ook voor het panel 'Aging and Later Life' van Amsterdam UMC.
 - c. Aan het raadplegen van panels van patiëntenorganisaties en zorgorganisaties kunnen wel kosten verbonden zijn.
4. Formuleer vragen voor de enquête.
 - a. Zet de vragen in een logische volgorde en volg daarbij bijv. het traject van de patiënt/naaste.

Tips voor vragen

- Vraag vooral naar ervaringen, verwachtingen en wensen.
- Beperk het aantal vragen.
- Vraag alleen demografische gegevens die echt nodig zijn om de ervaringen, verwachtingen en wensen te begrijpen.
- Vraag alleen naar zaken waar het netwerk invloed op heeft en waar iets mee gedaan wordt.
- Geef bij gesloten vragen de mogelijkheid om het antwoord toe te lichten.
- Laat de vragen **altijd** vooraf lezen door expert in enquêtes en/of een testgroep (bijvoorbeeld ervaringsdelers): vragen blijken verrassend vaak onduidelijk of onnodig ingewikkeld
 - o Leg ook de wervingstekst voor aan de doelgroep – is die duidelijk en spreekt dit aan?
- Meer tips: [Waar voldoet een goede enquêtevraag aan? Tips & voorbeelden](#)

5. Leg concept voor aan alle betrokkenen.
6. Lever de vragen aan bij de partij(en) die de vragen uit gaan zetten of maak zelf een online enquête (bijvoorbeeld via [SurveyMonkey](#)) (of maak een papieren versie)
7. Verspreid de enquête

- a. Met een algemene oproep de enquête
- b. Door mensen gericht aan te schrijven

Tips:

- a. Let op doelgroep: waar zijn die te vinden? Wat lezen zij? Denk breed: prikboarden, sociale media, lokale media, nieuwsbrieven van organisaties, ...
- b. Let op afzender: wie heeft contact met de doelgroep en wordt vertrouwd? Hoe bekender en betrouwbaarder de afzender, hoe groter de kans dat mensen bereid zijn de enquête in te vullen.

Voorbeelden:

- a. Patiënten met een bepaalde aandoening vind je via patiëntenorganisatie of facebookgroepen gericht op deze aandoening, zorgverleners gespecialiseerd in deze aandoening
- b. Een brede groep kun je bereiken via cliëntenraden, mantelzorgondersteuning, ouderenbonden, etc
- c. Is er een (lokale) influencer die oproep zou willen delen via sociale media?
- d. Vraag een paar mensen uit de doelgroep waar zijn hun informatie vandaan halen

8. Analyseer de resultaten.

- a. Geef de kwantitatieve data weer in grafieken en tabellen.
- b. Gebruik de toelichtingen om de getallen in te kleuren. Geef deze weer als anonieme citaten.

9. Communiceer over de resultaten: website, nieuwsbrief, social media, netwerkbijeenkomst.

10. Gebruik de resultaten voor verbetering van de (organisatie van de) palliatieve zorg.

1.2. Wervingstekst

Hieronder staat een concept tekst voor een gerichte uitnodiging. Kijk ook in de [toolbox eenvoudig schrijven](#) voor tips voor een begrijpelijke uitnodiging.

Uw mening is belangrijk - vul de enquête in over palliatieve zorg

Beste [naam of aanhef klankbordgroep],

Heeft u ervaring met [palliatieve zorg/naam aandoening/...]? Dan willen wij graag uw mening horen. [zin uitleg over waar je ervaring over vraagt, bijvoorbeeld "Palliatieve zorg is zorg voor mensen die ernstig ziek zijn en niet meer beter worden."]

Waarom vragen wij dit?

Uw ervaringen helpen ons om de zorg beter te maken. We willen weten wat goed gaat en wat beter kan.

Wat vragen wij van u?

Vul een korte enquête in over [onderwerp]. Dit gaat over [leg onderwerp in eenvoudige woorden uit].

Het invullen duurt ongeveer 10 minuten.

[Hier komt de link en QR-code naar de enquête]

Wat gebeurt er met uw antwoorden?

- Uw antwoorden blijven anoniem
- We gebruiken ze om de zorg te verbeteren
- Alle ervaringen zijn welkom: goede, minder goede of gemengde

Wanneer moet u reageren?

Vóór [datum invuldeadline].

Alvast hartelijk dank voor uw hulp!

Met vriendelijke groet,

< Naam afzender >

2. Dialoogbijeenkomst of focusgroep

2.1. Stappenplan dialoogbijeenkomst of focusgroep

Zie ook de [Handleiding Focusgroepen: organisatie, begeleiding en analyse](#).

1. Vorm een voorbereidingsgroepje en verdeel taken/rollen.
 - a. Voor de organisatie van de dialoogbijeenkomst of focusgroep: bijv. de netwerkcoördinator, projectleider, evt. gespreksbegeleider, een of meerdere personen vanuit de netwerkpartners.
 - b. Voor het houden van de dialoogbijeenkomst of focusgroep heb je minimaal nodig:
 1. Gespreksleider
 2. Assistent gespreksleider
 3. Notulist (eventueel kan de assistent gespreksleider ook notuleren)
2. Bepaal het doel en de doelgroep voor de focusgroep/dialoogbijeenkomst.

Voorbeeld Doel

Een dialoogbijeenkomst organiseren over de ervaringen, verwachtingen en wensen van de deelnemers ten aanzien van palliatieve zorg, met name het netwerk van zorgverleners om de patiënt/naaste heen. Dit thema past bij de ambitie *Vroegtijdige zorgplanning & transmurale samenwerking* van het NPZ. Het gaat om:

- Ervaringen met en meningen over het netwerk van (formele en informele) zorgverleners om de patiënt/naasten heen
- Ervaringen met en meningen over afstemming en samenwerking tussen deze zorgverleners
- Verbeterpunten en wensen met betrekking tot (de organisatie van) de palliatieve zorg

De opgehaalde inzichten en ideeën worden gebruikt voor de (verbetering van de) samenwerking in de palliatieve zorg in de regio en het bereiken van de doelen van de netwerken.

Voorbeeld Doelgroep

Inwoners van de regio die patiënt, mantelzorger, naaste, nabestaande of geïnteresseerde zijn. Deelnemers moeten in staat zijn om de bijeenkomst bij te wonen en over hun ervaringen te vertellen.

Er wordt gestreefd naar diversiteit op het gebied van:

- rol van patiënt, naaste, nabestaande of geïnteresseerde inwoner
- geslacht
- leeftijd
- opleidingsniveau
- culturele achtergrond
- religie of levensovertuiging

- opleidingsniveau en/of gezondheidsvaardigheden
- lhbtq+
- ziektebeeld
- ervaringen met palliatieve zorg

We streven naar minimaal 8 inwoners per bijeenkomst, we hanteren geen maximum. Er is een risico dat mensen kort van tevoren afzeggen, dus we streven naar minimaal 10-12 aanmeldingen.

Soms worden ook zorgverleners voor een dialoogbijeenkomst of focusgroep uitgenodigd. Zij nemen deel in de rol van als toehoorder (waarbij zij niet in discussie gaan met de patiënten, naasten, nabestaanden). Aan het einde van de bijeenkomst kunnen zij wel eventuele vragen beantwoorden of verhelderingsvragen stellen aan de deelnemers. Streef naar maximaal een gelijk aantal zorgverleners voor een goede balans tussen deelnemers aan het gesprek en toehoorders.

3. Maak een begroting en houd rekening met de volgende begrotingsposten:
 - a. Zie de TOOLBOX onderdeel 'Vormen van participatie' voor de benodigde uren
 - b. Kosten voor gebruik locatie en catering
 - c. Vergoeding deelnemers: reiskosten en een kleine attentie
 1. Bied ruime reiskostenvergoeding aan inclusief taxivergoeding. Dit verlaagt de drempel om mee te doen (en mensen hiervoor te vragen)
 - d. Evt. printkosten van materialen die tijdens de bijeenkomst gebruikt worden
4. Maak een globale opzet van de bijeenkomst (zie hieronder) en een tijdspad voor de praktische organisatie (zie 2.2. format tijdspad).

Globale opzet dialoogbijeenkomst

-0.15 Ontvangst deelnemers
 00.00 Start, voorstellen, doel bijeenkomst
 00.15 Dialoogronde 1
 01.00 Pauze
 01.15 Dialoogronde 2
 01.45 Samenvatting, laatste opmerkingen, afsluiting
 02.00 Einde en napraten

5. Bepaal datum, tijd en locatie.
 - a. Tijdstip: kies tijdstip dat past bij doelgroep
 - i. Voor donker thuis vinden veel ouderen prettig
 - ii. Zieke mensen hebben vaak beperkte energie, eind van de ochtend kan prettig zijn
 - iii. Na werktijd voor mantelzorgers
 - b. Locatie: een geschikte locatie is
 1. Goed bereikbaar

2. Toegankelijk (denk aan mensen die moeilijk lopen of gebruik maken van een rolstoel, zowel voor het pand (parkeren!) als in het pand)
 3. Prettig (sfeer, akoestiek (ouderen zijn vaak slechthorend), comfortabele stoelen, lekkere koffie, evt. hapje eten)
 4. Laagdrempelig om binnen te stappen, bijvoorbeeld een plek waar de doelgroep toch al komt
6. Benader/werf deelnemers, zie 2.3. voor wervingstekst.
- a. Dit kost vaak meer tijd dan verwacht.
 - b. Persoonlijke uitnodigingen werken het beste.
 1. Komen er zorgverleners als toehoorder? Vraag hen 1-2 mensen uit te nodigen.
 2. Vraag de locatie in om hun vaste bezoekers te benaderen.
 3. Denk aan regionale patiëntenorganisaties, cliëntenraden, ouderenbonden
 - c. Vraag adviseur participatie van PZNL om leden van hun panel uit de regio te benaderen
 - d. Nodig ongeveer 20% meer deelnemers uit dan je minimaal wilt hebben, want er vallen altijd enkele deelnemers af.
7. Maak een draaiboek voor de bijeenkomst, inclusief vragen, evt. werkvormen en materialen, zie 2.4. voor draaiboek.
- a. Er zijn speciale materialen ontwikkeld voor mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden, laaggeletterdheid of beperkte beheersing van Nederlands. Zie de website van [Pharos](#) en [Ikone](#).
8. Bevestig de deelnemers en stuur praktische informatie over datum, tijd, locatie, doel en andere deelnemers.
9. Houd de bijeenkomst.
10. Analyseer de resultaten en maak een verslag.
11. Stuur het verslag van de bijeenkomst naar de deelnemers.
12. Communiceer over de resultaten: website, nieuwsbrief, social media, netwerkbijeenkomst.
13. Gebruik de resultaten voor verbetering van de (organisatie van de) palliatieve zorg.

2.2. Format tijdpad voor de praktische organisatie

No.	Wat	Wie	Wanneer	Status
1.	Datum plannen: - Doordeweekse dag - Ochtend (10-12 uur) of middag (13-15 uur)		-8 weken	Starten Gekozen datum: ...
2.	Locatie regelen:		-7 weken	Starten

	- Prettige en goed bereikbare ruimte zoeken - Reserveren voor minimaal het aantal deelnemers + 2 gespreksleiders			Gekozen locatie: ...
3.	Deelnemers werven -		-6 weken	Starten
4.	Aanmeldingen bijhouden en bevestiging sturen		Continu	Starten Aantal deelnemers: ...
5.	Draaiboek uitwerken		-2 weken	Starten
6.	Werkvorm uitwerken evt.		-2 weken	Starten
7.	Afstemming locatie over opstelling & catering		-1 week	Starten
8.	Materialen (t.w. ...) meenemen, uitprinten		-1 dag	Starten
9.	Reiskostendeclaraties en kleine attentie voor deelnemers?		-1 dag	Starten

2.3. Wervingstekst patiënten, naasten, nabestaanden, inwoners

[opmaken in huisstijl]

Uitnodiging dialoogbijeenkomst over <>

Wil je ons helpen om de zorg te verbeteren voor mensen die niet meer beter worden? Kom dan naar onze bijeenkomst!

< Datum & tijd >

< Plaats >

Wat is deze bijeenkomst?

Wij zoeken mensen die hun verhaal willen vertellen. Over de zorg die zij krijgen of hebben gekregen. Of over de zorg die hun naaste kreeg. Ongeveer tien mensen gaan in gesprek over hun ervaringen. Wij luisteren.

Wat is palliatieve zorg?

Palliatieve zorg is zorg voor mensen die ongeneeslijk ziek zijn. Of voor mensen die erg kwetsbaar zijn. Het doel is: zo goed mogelijk leven ondanks de ziekte. Zodat mensen kunnen doen wat zij belangrijk vinden. Deze zorg is er ook voor familie en vrienden.

Wie zijn wij?

Wij zijn het Netwerk Palliatieve Zorg < ... >. Wij zijn een samenwerking van:

- zorgorganisaties
- zorgverleners
- vrijwilligers

Wij werken samen om de zorg te verbeteren.

Waarom willen wij jouw verhaal horen?

Wij willen dat de zorg aansluit op wat mensen nodig hebben. Jouw ervaringen helpen ons daarbij.

Wij willen graag leren van jouw ervaringen. Vooral over [de verschillende zorgverleners. En hoe zij samenwerken.]

Wij stellen vragen zoals:

- Wat gaat er goed?
- Wat kan beter?
- Waar heb je behoefte aan?
- Krijg je de zorg zoals je die wilt?
- Hoe kunnen zorgverleners je beter helpen?

Jouw verhaal helpt om de zorg voor anderen te verbeteren.

Wie zoeken wij?

- Mensen die ongeneeslijk ziek of erg kwetsbaar zijn
- Familie of vrienden die zorgen voor zo iemand
- Familie of vrienden die hebben gezorgd voor zo iemand

Iedereen kan meedoen. Het maakt niet uit wat je achtergrond, leeftijd of situatie is.

Hoe werkt de bijeenkomst?

- Datum: < datum >
- Tijd: < tijd >
- Plaats: < plaats >
- Aantal deelnemers: ongeveer 8 tot 12 mensen
- Er zijn ook enkele zorgverleners aanwezig
- Gespreksleider: < naam >
- Duur: maximaal 2 uur
- Wij vergoeden je reiskosten (ook taxi)

Wat doen wij met jouw verhaal?

Wij gebruiken jouw ervaringen om de zorg te verbeteren. Zo kunnen wij anderen in een vergelijkbare situatie beter helpen.

Jouw privacy

Jouw privacy is belangrijk voor ons. Alles wat je vertelt blijft anoniem en vertrouwelijk. Niemand kan jouw verhaal herleiden naar jouw persoonlijke situatie.

Wil je meedoen of meer weten?

Dat waarderen wij. Je kunt je aanmelden door het formulier in te vullen of ons te bellen op nummer Wij beantwoorden graag je vragen.

Met vriendelijke groet,
< afzender >

(deze tekst is vereenvoudigd met [SchrijfSimpel](#), zie ook [toolbox Eenvoudig schrijven](#))

2.4. Wervingstekst zorgverleners

[opmaken in huisstijl]

Uitnodiging Dialoogbijeenkomst/Focusgroep

Bijeenkomst met patiënten, naasten en inwoners over palliatieve zorg

< Datum & tijd >

< Plaats >

Kom luisteren naar de ervaringen en wensen van patiënten, naasten, nabestaanden en inwoners.

Waarom luisteren naar verhalen van patiënten, naasten en inwoners?

Als Netwerk Palliatieve Zorg < ... > willen we patiënten, naasten en nabestaanden goede (terminale) formele en informele zorg bieden, die zoveel mogelijk aansluit op hun wensen, waarden en behoeften. We organiseren een dialoogbijeenkomst om te ontdekken wat voor patiënten, naasten en inwoners van onze regio belangrijk is en waar zij behoefte aan hebben.

De dialoogbijeenkomst gaat vooral over < onderwerp >.

Wie kan deelnemen?

- Ben je werkzaam als formele of informele zorgverlener in de regio < ... >?
- Ben je betrokken bij palliatieve zorg voor patiënten, naasten en nabestaanden?

Dan nodigen we je van harte uit om bij de dialoogbijeenkomst aanwezig te zijn.

Hoe werkt het?

De bijeenkomst wordt gehouden op < datum > van < tijd > in < plaats >.

We nodigen ongeveer 8 tot 12 patiënten, naasten, nabestaanden en inwoners uit de regio uit. Zij gaan met elkaar in gesprek onder leiding van een ervaren gespreksleider.

Daarnaast is er plaats voor ongeveer 8 zorgverleners die aanwezig zijn als toehoorder. Aan het einde van de bijeenkomst kunnen deelnemers eventueel vragen aan de zorgverleners stellen. De toehoorders mogen aan het einde van de bijeenkomst eventueel verhelderende vragen stellen. De bijeenkomst wordt geleid door < naam >. De bijeenkomst duurt maximaal 2 uur. Alles wat besproken wordt, blijft anoniem en vertrouwelijk.

Wat doen we met de resultaten?

We gebruiken de resultaten van de bijeenkomst om als NPZ nog beter aan te sluiten op wat patiënten, naasten en inwoners belangrijk vinden.

Wil je meedoen of meer weten?

Dat waarderen wij. Je kunt het formulier invullen of ons bellen. Wij beantwoorden graag je vragen.

Met vriendelijke groet,
< afzender >

2.5. Wervingsteksten voor mail, nieuwsbrief, website

Begeleidende mail aan contactpersonen om wervingsbrief/flyer onder de aandacht te brengen

Beste < naam > ,

Als Netwerk Palliatieve Zorg < ... > willen we patiënten en naasten goede (terminale) formele en informele zorg bieden, die zoveel mogelijk aansluit op hun wensen, waarden en behoeften. Daarom organiseren we een dialoogbijeenkomst: om te ontdekken wat voor patiënten, naasten en inwoners van onze regio belangrijk is en waar zij behoefte aan hebben.

Wil je ons helpen om deelnemers uit te nodigen voor deze bijeenkomst?

Dat kan op de volgende manieren:

- Stuur onze oproep en bijgevoegde flyer naar mensen voor wie dit interessant kan zijn.
- Stuur onze oproep en bijgevoegde flyer naar contactpersonen die de flyer verder kunnen verspreiden in hun organisatie/netwerk.
- Plaats onze oproep in de nieuwsbrief van je organisatie met een link naar onze webpagina < link invoegen >
- Deel onze oproep via de social media kanalen van je organisatie < link naar social media berichten NPZ >

Alvast hartelijk dank,

< afzender >

Tekst voor website, LinkedIn en social media om wervingsbrief/flyer onder de aandacht te brengen

Vertel over jouw ervaring met palliatieve zorg

Ben je ongeneeslijk ziek of heel kwetsbaar? Of ken je iemand die dat is? Dan willen we graag jouw verhaal horen.

Waarom doen we dit?

We willen de zorg beter maken. De zorg moet aansluiten bij wat jij nodig hebt en wilt. Jouw ervaring helpt ons daarbij.

Wat vragen we van je?

Kom naar onze bijeenkomst. Vertel ons:

- Hoe ervaar je de zorg?

- Welke zorgverleners heb je?
- Werken zij goed samen?

Voor wie is dit?

- Patiënten die ongeneeslijk ziek zijn
- Patiënten die erg kwetsbaar zijn
- Familie en vrienden van deze patiënten
- Mensen die iemand hebben verloren

Meer informatie

Lees meer in deze flyer < link invoegen >.

(deze tekst is vereenvoudigd met [SchrijfSimpel](#), zie ook [toolbox Eenvoudig schrijven](#))

Tekst voor nieuwsbrief

Gezocht: deelnemers voor dialoogbijeenkomst over palliatieve zorg

Als Netwerk Palliatieve Zorg < ... > willen we patiënten en naasten goede (terminale) formele en informele zorg bieden, die zoveel mogelijk aansluit op hun wensen, waarden en behoeften. Daarom organiseren we een dialoogbijeenkomst: om te ontdekken wat voor patiënten, naasten en inwoners van onze regio belangrijk is en waar zij behoefte aan hebben.

Wil je ons helpen om deelnemers uit te nodigen voor deze bijeenkomst?

< link naar webpagina of direct naar de flyer >

2.6. Draaiboek dialoogbijeenkomst/focusgroep

Tijd	Onderwerp	Werkvorm	Wie
-0.30	Aanwezig	Ruimte klaarmaken <ul style="list-style-type: none"> - Tafels en stoelen klaarzetten - Catering controleren - Materialen klaar leggen 	
-0.15	Ontvangst deelnemers	Deelnemers begroeten Koffie/thee aanbieden	
0.00	Opening	Welkom heten Gespreksleider(s) voorstellen Uitleg over doel van de bijeenkomst	
0.05	Kennismaking	Voorstelronde deelnemers <ul style="list-style-type: none"> - Naam - Rol (patiënt, naaste, nabestaande) - Waarom ben je vandaag gekomen, wat maakt dat je het belangrijk vindt om jouw verhaal te delen? 	
0.15	Ronde 1 Ervaringen ophalen	Werkvorm: <ol style="list-style-type: none"> Er zijn verschillende rondes over ervaringen. Gespreksleider stelt een vraag per ronde. De gespreksleider zorgt ervoor dat iedereen aan bod komt. Dat kan mondeling of via kaartjes: <ol style="list-style-type: none"> Deelnemers schrijven antwoord op kaartje (een vraag per kaartje). 	

		<p>b. Deelnemers lezen een voor een hun antwoord voor. Er is geen discussie, deelnemers blijven bij hun eigen ervaring. Eventueel wel verhelderende vraag stellen.</p> <p>c. Gespreksleider verzamelt kaartjes.</p> <p>Gespreksleider - Samenvatten</p>	
1.10	Pauze	Koffie/thee aanbieden	
1.25	Ronde 2 Wensen en ideeën	<p>Werkvorm</p> <p>a. Er zijn verschillende rondes over wensen en ideeën.</p> <p>b. Gespreksleider stelt een vraag per ronde.</p> <p>c. De gespreksleider zorgt ervoor dat iedereen aan bod komt. Dat kan mondeling of via kaartjes</p> <p>Gespreksleider - Samenvatten</p>	
1.50	Afsluiting	<p>Samenvatten wat er is opgehaald</p> <p>Is er nog iets niet aan bod gekomen dat u graag nog wilt zeggen?</p> <p>Aangeven wat we met de resultaten gaan doen</p> <p>Bedanken voor aanwezigheid en openheid</p> <p>Attentie en declaratieformulier uitdelen</p>	
2.00	Napraten	Deelnemers kunnen informeel napraten als zij daar behoefte aan hebben	
2.15	Debriefing	Gespreksleiders bespreken belangrijkste inzichten en conclusies van de bijeenkomst	

2.7. Notuleren

Geluidsopnames maken is ingewikkeld in verband met privacy en de benodigde apparatuur (een telefoon is niet voldoende voor een grote groep). Met deze trucs wordt notuleren een stuk makkelijker:

- Print de (sub)vragen uit het programma van de gespreksleider uit en nummer ze: V1, V2A, V2B, V3, etc
- Maak bij het voorstelrondje een plattegrond op een los blaadje met voornamen wie waar zit. Schrijf bij elke persoon een code, bijvoorbeeld R1 voor degene die rechts van de gespreksleider zit, R2 voor degene daarnaast, enz en L1, L2 voor degene die links van de gespreksleider zitten.
- Noteer tijdens voorstelronde relevante persoonskenmerken (bijv L1 man, kanker, L2, V, partner van L1, ...)
- Tijdens het gesprek kun je reacties noteren als V1 – L3 – ...
- Gebruik Q voor een extra vraag die gesteld wordt (schrijf die op), en A voor antwoorden (A-L1:...)
- Vernietig na afloop de plattegrond: je aantekeningen zijn direct geanonimiseerd
- Vraag een tweede persoon om pakkende quotes te noteren.

3. Vaste groep ervaringsdelers

3.1. Stappenplan opzet vaste groep ervaringsdelers

1. Vorm een voorbereidingsgroep en verdeel taken/rollen.
 - a. Bijv. de netwerkcoördinator, projectleider, evt. een of meerdere personen vanuit de netwerkpartners.
 - b. Ga met elkaar in gesprek over (een van) onderstaande vragen om in de juiste mindset te komen.

Vragen om over na te denken

- a. Heb je ooit iets gedaan in de zorg waarvan je later dacht: 'Dat had ik anders gedaan als ik beter had geweten wat die persoon nodig had?'
- b. Wanneer heb je gemerkt dat luisteren naar een patiënt écht het verschil maakte?
- c. Hoe zou je willen dat jouw naaste (partner, kind, ouder) betrokken wordt als hij of zij zorg nodig heeft?
- d. Heb je weleens een situatie meegemaakt waarin de uitkomst medisch gezien goed was, maar het toch niet goed voelde voor de patiënt?
- e. Kun je een moment noemen waarop je door een patiënt of naaste verrast werd met een inzicht waar je zelf nog niet aan had gedacht?

2. Bepaal het doel en de doelgroep voor de vaste groep.
3. Maak een begroting en houd rekening met de volgende begrotingsposten:
 - e. Zie de TOOLBOX onderdeel 'Vormen van participatie' voor de benodigde uren
 - f. Kosten voor gebruik locatie en catering bijeenkomsten
 - g. Vergoeding deelnemers: uurtarief voor hun tijd en reiskosten (Zie TOOLBOX onderdeel 'Participanten vinden en inzetten')
 - h. Evt. printkosten van materialen die tijdens de bijeenkomst gebruikt worden
4. Stel een (concept) visie op voor de participatie van patiënten, naasten, nabestaanden en inwoners. Deze visie kan later aangepast worden, samen met de ervaringsdelers, als de eerste ervaringen zijn opgedaan.
5. Organiseer de randvoorwaarden, zoals vrijwilligersbeleid, vergoeding, zittingstermijn en ondersteuning voor de ervaringsdelers (zie TOOLBOX onderdeel: Participanten vinden en inzetten).
6. Benader/werf deelnemers.
 - a. Schakel hiervoor ook de netwerkpartners in.
 - b. Zie 3.2. voor voorbeeld wervingstekst.

7. Voer een kennismakingsgesprek met belangstellenden. Dit kan individueel of in kleine groepjes, bij voorkeur op locatie.

Inhoud kennismakingsgesprek ervaringsdelers

- Wat is je achtergrond, interesse en motivatie?
- Wat is/doet het netwerk/consortium?
- Wat houdt het in om ervaringsdeler te zijn? Uitleg en voorbeelden andere regio's.
- Opzet en werkwijze worden later door de groep zelf ingevuld.

8. Stuur belangstellenden een welkomstbrief met informatie over het netwerk toe, zie 3.3.
 - a. Informatie over de rol, take, verwachtingen van ervaringsdelers.
 - b. Publieksversies jaarplan en jaarverslag netwerk.
 - c. Uitnodiging netwerkbijeenkomst (indien deze binnenkort plaatsvindt).
9. Organiseer een (informele) startbijeenkomst op locatie van ongeveer 2 uur. Zie 3.4. voor draaiboek startbijeenkomst.

Globaal programma startbijeenkomst ervaringsdelers

- a. Uitgebreidere kennismaking: wat drijft je/wat wil je brengen?
- b. Toelichting op activiteiten/projecten netwerk.
- c. Matching tussen ervaringsdelers en activiteiten/projecten (indien dit al mogelijk is).
- d. Afspraken maken over frequentie van contact, communicatie.

10. Nodig de ervaringsdelers uit voor de eerstvolgende netwerkbijeenkomst en/of geef hen een eerste passende (kleine) taak als ervaringsdeler.

11. Organiseer een scholingsbijeenkomst / workshop om de ervaringsdelers toe te rusten met kennis en vaardigheden. Zie 3.5. voor draaiboek.

Globale opzet scholingsbijeenkomst/workshop

- a. Voorbereiding: Module 'Participatie bij palliatieve zorg' van INVOLV (zie 3.6.)
- b. Wie is wie in het NPZ? (welke personen/organisaties kun je tegenkomen en wat doen zij?)
- c. Overeenkomsten en verschillen tussen je eigen perspectief en het collectieve perspectief (d.w.z. de [7 belangrijkste wensen en doelen](#) van de patiënt in de palliatieve fase uit onderzoek, Factsheet essenties Kwaliteitskader Palliatieve Zorg)
- d. Aan de slag met een concrete opdracht/vraag vanuit het netwerk

12. Vervolg gesprek:
 - a. Wat wil je en wat kun je bijdragen
 - b. Wat heb je daarvoor nodig?
 - c. Matching tussen ervaringsdelers en activiteiten/projecten (indien dit al mogelijk is) (zie matchingsformulier 3.7).

- i. TIP: Ga hierbij niet alleen uit van de vraag (waar heeft het netwerk behoefte aan?), maar ook van het aanbod (wat hebben de ervaringsdelers te bieden, wat willen zij graag bijdragen?).

13. Bijeenkomst op locatie: afspraken over frequentie en onderling contact, inhoud verder uit te werken.

14. Communiceer over de resultaten: website, nieuwsbrief, social media, netwerkbijeenkomst.

3.2. Wervingstekst

[opmaken in huisstijl]

Wij zoeken ervaringsdelers palliatieve zorg

Wat is palliatieve zorg?

Hoor je dat je niet meer beter wordt? Dan schrik je natuurlijk. Maar er is palliatieve zorg. Het doel is: zorgen dat je leven zo fijn mogelijk blijft. Je lichaam wordt niet meer beter. Maar je leven kan je nog veel geven.

Wat is het Netwerk Palliatieve Zorg < naam >?

Het Netwerk Palliatieve Zorg (NPZ) helpt hierbij. In het netwerk werken organisaties, zorgverleners en vrijwilligers samen. Zij zorgen voor betere palliatieve zorg.

Wie zoeken wij?

Het NPZ zoekt mensen die ongeneeslijk ziek zijn. Of familie en vrienden die voor hen zorgen. Herken je jezelf hierin?

- Je bent ongeneeslijk ziek en je weet dat je hieraan zult overlijden
- OF
- Je zorgt voor iemand die ongeneeslijk ziek is. Of je hebt dat gedaan.
- EN
- Je wilt je ervaringen delen met zorgverleners van het netwerk
- Je wilt bespreken wat anders of beter kan

Wat doe je als ervaringsdeler bij het NPZ?

Je kunt op verschillende manieren je ervaring delen:

- Vertel over je ervaringen aan kleine groepjes zorgverleners
- Vertel je verhaal tijdens grote bijeenkomsten van het NPZ
- Geef advies bij het maken van folders of het voorbereiden van bijeenkomsten

De taken staan niet vast. Heb je eigen ideeën? Die zijn welkom!

Goed om te weten

Hoeveel tijd kost het? Dat is verschillend. Gemiddeld ongeveer 1 uur per maand.

Je krijgt:

- Een vrijwilligersvergoeding (als dat nodig is)

- Je reiskosten terug
- Begeleiding van een vaste medewerker van het netwerk

Wil je ons helpen of eerst meer informatie?

Neem contact met ons op: < naam, mail, telefoon >.

We kijken ernaar uit!

(deze tekst is vereenvoudigd met [SchrijfSimpel](#), zie ook [toolbox Eenvoudig schrijven](#))

3.3. Voorbeeld welkomstbrief

[opmaken in huisstijl]

Welkom ervaringsdeler!

Je hebt je aangemeld bij het Netwerk Palliatieve Zorg < naam >. We zijn blij dat je meedoet! Jij hebt ervaring als nabestaande, patiënt of mantelzorger. Met jouw verhaal help je de palliatieve zorg in onze regio verbeteren. Je vertelt je verhaal aan zorgprofessionals, vrijwilligers, beleidsmakers en managers. Zo leren zij van jouw ervaring. Samen werken we aan betere zorg. Je bepaalt zelf wat je wilt en kunt doen.

Wat kun je doen?

Er zijn veel mogelijkheden:

- Meedenken over folders en voorlichtingsmateriaal
- Meedenken over beleid of projecten
- Meekijken bij subsidieaanvragen
- Je verhaal vertellen aan kleine groepjes zorgverleners
- Gastles geven bij zorgopleidingen
- Spreken op een symposium
- Meedoen aan netwerkbijeenkomsten
- Interviews geven of filmpjes maken
- Meedenken over de website
- Eigen ideeën zijn welkom!

Hoe werkt het?

Je maakt deel uit van een groep ervaringsdelers. Jullie werken vrijwillig voor het Netwerk Palliatieve Zorg. Als groep bepalen jullie zelf hoe je samenwerkt en contact houdt. Het centrale aanspreekpunt is < naam >. Bij <hem/haar> kun je terecht met vragen over je beschikbaarheid en opdrachten. <Hij/Zij> zorgt dat je met de juiste mensen in contact komt. Ook organiseert <hij/zij> bijeenkomsten voor ervaringsdelers.

Wat vragen wij van je?

Je rol kun je zelf invullen. Dit hangt af van wat je kunt en hoeveel tijd je hebt. We vragen alleen dat je je afspraken nakomt.

Kun je door omstandigheden tijdelijk niet meedoen? Laat dit dan zo snel mogelijk weten aan < aanspreekpunt >.

Wat krijg je ervoor terug?

- Waardering voor je inbreng
- Voldoening als je ziet dat je verhaal helpt de zorg te verbeteren
- Misschien leer je zelf ook iets: nieuwe kennis, persoonlijke groei, waardevolle contacten of tips voor je eigen zorg
- Uitnodiging voor netwerkbijeenkomsten (2 keer per jaar)
- Gezellige bijeenkomst of lunch (2 keer per jaar)
- Eindejaarsattentie

Vergoedingen

Je werkt vrijwillig. Maak je kosten voor het netwerk? Dan krijg je deze vergoed.

Wat hebben wij van je nodig?

- Werk je liever alleen of in een groep?
- Werk je liever op locatie of thuis?
- Hoeveel uur ben je beschikbaar?
- Hoe houd je het liefst contact?
- Waar krijg je energie van?
- Wat moeten we juist niet van je vragen?

Veilig werken

We werken volgens de privacywet. Dit betekent dat je geen persoonlijke gegevens opslaat, verwerkt of deelt zonder toestemming. Dit geldt ook voor vertrouwelijke informatie. Je hebt geen VOG (Verklaring Omtrent Gedrag) nodig. Alleen als je gaat werken bij een netwerkpartner die dit wel vraagt. Dit bespreken we dan samen.

Verzekering

Alle vrijwilligers zijn automatisch verzekerd bij de gemeente waar ze werken. Dit is een WA-verzekering. Voor je eigen auto ben je zelf verantwoordelijk.

(deze tekst is vereenvoudigd met [SchrijfSimpel](#), zie ook [toolbox Eenvoudig schrijven](#)).

3.4. Draaiboek startbijeenkomst

Doelen startbijeenkomst

1. Kennismaken met andere ervaringsdelers
2. Eerste kennismaking met activiteiten van het netwerk
3. Verkennen: wat past bij mij?
4. Teamvorming
5. Scholingsmogelijkheden- en behoeften

Tijd	Onderwerp	Werkvorm	Wie
-0.30	Aanwezig	Ruimte klaarmaken	

		<ul style="list-style-type: none"> - Tafels en stoelen klaarzetten - Catering controleren - Materialen klaar leggen 	
-0.15	Ontvangst ervaringsdelers	Ervaringsdelers begroeten Koffie/thee aanbieden	
0.00	Opening	Welkom heten Uitleg over doel van de bijeenkomst	
0.05	Kennismaking	<p>Kennismaking aan de hand van inspiratie kaartjes</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wie ben je / waarom dit kaartje gekozen? - Welke stem wil je laten horen, wat hoop je ermee te bereiken? - Noem één idee dat je zou willen uitwerken. <p>Het rondje moet kort zijn (men heeft zich voorbereid). Na afloop hebben we de eerste ideeën en skills geïnventariseerd.</p>	
0.50	Projecten en activiteiten netwerk	<p>Presentatie van enkele concrete projecten / werkzaamheden waarmee je al aan de slag kunt.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Webpagina maken ervaringsdelers - Projecten, activiteiten, enz. - Meer ideeën? <p>Na dit rondje bepalen we: kunnen we al matches maken? Van welke ideeën worden wij allemaal enthousiast?</p>	
1.10	Pauze	Koffie/thee aanbieden	
1.25	Teamvorming	<p>Teamvorming</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wat hebben jullie nodig? - Hoe vaak wil je als groep bij elkaar komen? - Wat ga je tijdens zo'n bijeenkomst doen? - Toestemming onderling delen contactgegevens. 	
1.40	Kennisbevordering	<p>Kennisbevordering</p> <ul style="list-style-type: none"> - Introductie online module 'Participatie in de palliatieve zorg' van INVOLV. - Wat willen jullie verder nog weten of leren? 	
1.50	Afsluiting	<p>Afsluiting</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hoe vond je deze bijeenkomst? - Wie wil er doorgaan? Wie niet of voorlopig? - Vervolgafspraken op een rij zetten. 	

3.5. Draaiboek scholingsbijeenkomst

Doelen van de workshop

1. De ervaringsdeler weet wat palliatieve zorg inhoudt.
2. De ervaringsdeler weet wie de (belangrijkste) spelers in het NPZ G&V zijn.
3. De ervaringsdeler weet wat participatie bij palliatieve zorg inhoudt.
4. De ervaringsdeler is zich ervan bewust dat zij/hij unieke kennis en ervaring heeft die waardevol zijn voor professionals en benut kunnen worden om de palliatieve zorg te verbeteren.
5. De ervaringsdeler kent de zeven belangrijkste wensen en doelen van de patiënt in de palliatieve fase.
6. De ervaringsdeler weet wat haar/zijn rol kan zijn.
7. De ervaringsdeler weet hoe zij/hij vanuit het eigen perspectief kan meehelpen om de palliatieve zorg goed te organiseren.

Uitgangspunten

Belangrijke uitgangspunten voor de workshop:

- een prettige bijeenkomst voor de ervaringsdelers
- toon en inhoud niet te zwaar, theoretisch en beleidsmatig
- iets nieuws leren
- iets praktisch doen

Vorbereiding door deelnemers

Doornemen online module 'Participatie bij palliatieve zorg' van INVOLV (zie 3.6).

Duur: 60-90 minuten.

Niet verplicht.

Inhoud workshop

Tijd	Onderwerp	Doel	Werkvorm	Wie
-0.30	Aanwezig	Ruimte klaarmaken <ul style="list-style-type: none">- Tafels en stoelen klaarzetten- Catering controleren- Materialen klaar leggen		
-0.15	Ontvangst ervaringsdelers	Ervaringsdelers begroeten Koffie/thee aanbieden		
0.00	Welkom, check-in en uitleg wat we gaan doen	Landen	Rondje	
0.15	Wie is wie? Leden NPZ G&V	Weten welke personen/organisaties je kunt tegenkomen en wat deze personen/organisaties doen	Schema van structuur NPZ: bestuur, kerngroep, NWC, themagroepen, consortium, PZNL (uitdelen); zie TOOLBOX Schema van organisaties: VVT, thuiszorg, vrijwilligers, zingeving, mantelzorgondersteuning, huisartsen, ziekenhuizen, apothekers, inloophuizen, sociaal domein (uitdelen); zie TOOLBOX Vragen: 1. Welke organisaties ken je (nog niet)? 2. Welke organisaties had je niet verwacht? 3. Welke organisaties/zorgverleners besteden grootste deel van tijd aan PZ? Antwoord: Hospice, VPTZ, geestelijk verzorgers 4. Welke organisaties/zorgverleners (functies) zie je het meest op netwerkdagen? Antwoord: mensen vanuit de VVT en thuiszorg/wijkteams	

0.45	Pauze			
0.55	<p>Je eigen perspectief en het perspectief van andere patiënten, naasten inwoners</p> <p>Rol als ervarings-deler</p>	<p>Bewustzijn van je eigen unieke perspectief dat kan overeenkomen met óf verschillen van het perspectief van anderen</p> <p>De zeven belangrijkste wensen en doelen van de patiënt in de palliatieve fase kennen</p>	<p>Presenteren van de zeven belangrijkste wensen en doelen van de patiënt in de palliatieve fase (uitdelen); zie TOOLBOX</p> <p>Duo's:</p> <ol style="list-style-type: none"> Geef een voorbeeld bij een van de thema's: <ul style="list-style-type: none"> Wat is er bij jou goed gegaan? Een positieve ervaring met dit thema Wat is er bij jou juist niet goed gegaan, wat had er beter gekund? Een negatieve ervaring met dit thema <p>Plenair:</p> <ol style="list-style-type: none"> Een paar voorbeelden ophalen, niet iedereen hoeft aan bod te komen <p>Toelichten:</p> <ol style="list-style-type: none"> Conclusie: Je wordt gevraagd om je eigen ervaringen/ belangpunten te delen (in het netwerk), daarbij is het belangrijk om te weten dat deze niet alleen voor jou gelden, maar voor een grote groep. Dit kan je ook helpen om je eigen grenzen te bewaken, het minder dichtbij te laten komen. Besef goed dat je (vaak) de enige bent die het perspectief van patiënten, naasten of nabestaanden kan inbrengen. De anderen hebben allemaal een professioneel perspectief. Blijf dus goed in je rol (ook als je het professionele perspectief ook kent). 	
1.25	Aan de slag	Een concrete bijdrage leveren aan het netwerk	Een opdracht(je) doen of een vraag vanuit het netwerk beantwoorden om het delen van ervaringen al meteen in de praktijk te brengen	
1.45	Hoe gaan we verder?	Afspraken over vervolg		
1.55	Check-out en afsluiting	Afronding		

3.6. Online module ‘Participatie bij palliatieve zorg’ van INVOLV

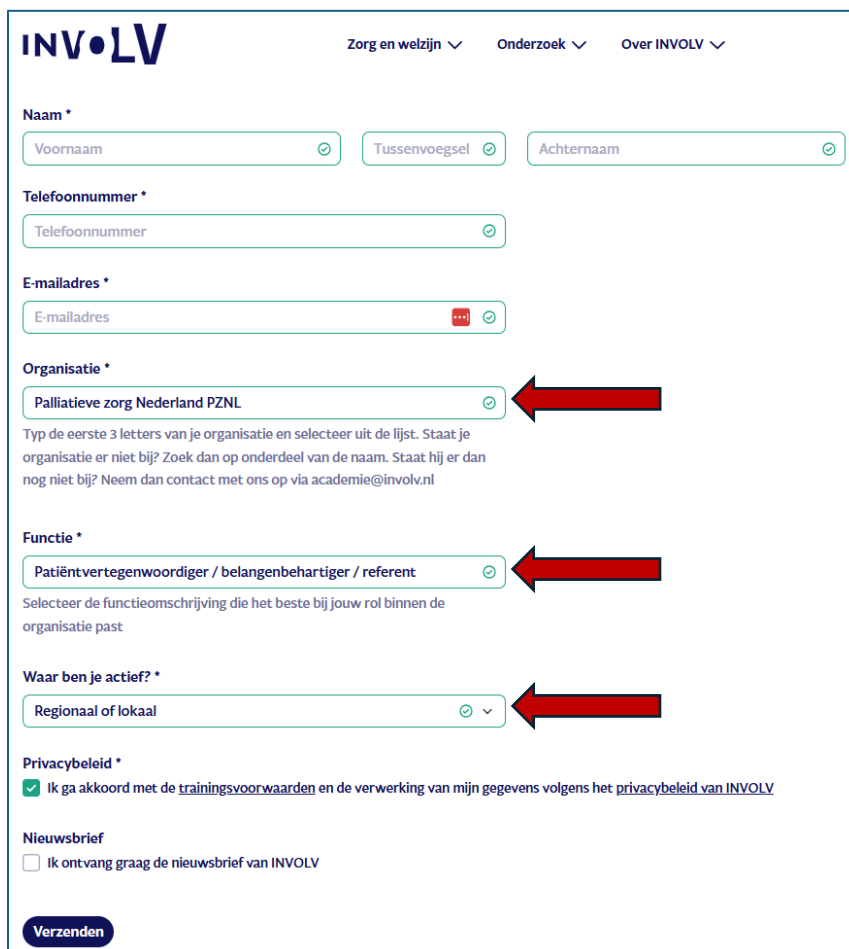
Met deze module krijg je inzicht in hoe je met jouw ervaring als patiënt of als naaste kunt helpen om de palliatieve zorg te verbeteren.

Link naar de online module op de website van INVOLV: [Participatie bij palliatieve zorg | INVOLV](#) .

Vul de velden van het inschrijfformulier als volgt in:

- Organisatie: ‘Palliatieve Zorg Nederland’ PZNL
- Functie: Patiëntvertegenwoordiger / belangenbehartiger / referent
- Waar ben je actief: Regionaal of lokaal

Na aanmelding ontvang je binnen een werkdag (24 uur) een e-mail met een wachtwoord waarmee je op het platform kunt inloggen. De toegang tot de online module is 2 maanden geldig.

The screenshot shows the INVOLV registration form. At the top, there are navigation links: 'Zorg en welzijn', 'Onderzoek', and 'Over INVOLV'. The form fields are as follows:

- Naam ***: Three input fields for 'Voornaam', 'Tussenvoegsel', and 'Achternaam'.
- Telefoonnummer ***: One input field for 'Telefoonnummer'.
- E-mailadres ***: One input field for 'E-mailadres'.
- Organisatie ***: A dropdown menu with 'Palliatieve zorg Nederland PZNL' selected. A red arrow points to this field. Below the dropdown is a note: 'Typ de eerste 3 letters van je organisatie en selecteer uit de lijst. Staat je organisatie er niet bij? Zoek dan op onderdeel van de naam. Staat hij er dan nog niet bij? Neem dan contact met ons op via academie@involv.nl'.
- Functie ***: A dropdown menu with 'Patiëntvertegenwoordiger / belangenbehartiger / referent' selected. A red arrow points to this field. Below the dropdown is a note: 'Selecteer de functieomschrijving die het beste bij jouw rol binnen de organisatie past'.
- Waar ben je actief? ***: A dropdown menu with 'Regionaal of lokaal' selected. A red arrow points to this field.
- Privacybeleid ***: A checkbox labeled 'Ik ga akkoord met de [trainingsvoorwaarden](#) en de verwerking van mijn gegevens volgens het [privacybeleid van INVOLV](#)'. The checkbox is checked.
- Nieuwsbrief**: A checkbox labeled 'Ik ontvang graag de nieuwsbrief van INVOLV'. The checkbox is unchecked.
- Verzenden**: A blue button at the bottom left.

3.7. Matchingsformulieren

Aanbodformulier ervaringsdelers

Gebruik dit formulier om de expertise, competenties en doelen van de ervaringsdelers te inventariseren.

No.	Naam ervaringsdeler	Expertise	Biedt aan	Wil bereiken	Match met
1.		<i>Welke expertise, kennis, vaardigheden heeft de ervaringsdeler?</i>	<i>Wat wil de ervaringsdeler graag bijdragen aan het netwerk/ de palliatieve zorg?</i>	<i>Wat wil de ervaringsdeler graag bereiken? Waar loopt de ervaringsdeler warm voor?</i>	<i>Met welk project/activiteit is er een match?</i>
2.					
3.					
4.					
5.					

Matchformulier voor inzet ervaringsdelers

Gebruik dit formulier de vragen vanuit het netwerk te matchen aan het aanbod van de ervaringsdelers, incl. de randvoorwaarden en praktische informatie. Maak desgewenst per vraag een apart formulier.

Onderwerp	Vraag	Aanbod	Opbrengst / resultaat	Thuis / op locatie
<i>Naam project/activiteit</i>	<i>Wat is de vraag aan de ervaringsdeler?</i>	<i>Wat heeft de ervaringsdeler te bieden?</i>	<i>Wat levert het op?</i>	<i>Kan de ervaringsdeler dit vanuit huis doen of is het op locatie?</i>
Organisatie	Contactpersoon	Naam ervaringsdeler	Periode	Onkostenvergoeding
<i>Vanuit welke organisatie komt deze vraag?</i>	<i>Wie is de contactpersoon voor de ervaringsdeler?</i>	<i>Welke ervaringsdeler(s) wordt/worden betrokken?</i>	<i>Wat is de looptijd?</i>	<i>Welke onkostenvergoeding is beschikbaar?</i>

4. Wervingskanalen

1. Eigen netwerk

- Begin met het eigen netwerk van de netwerkcoördinator, het team/ projectteam/ kernteam, platform, commissie of bestuur en vraag wie mensen van de doelgroep kent en wil benaderen

2. Via de contactpersonen ('warme contacten') bij zorgorganisaties in het NPZ

- Benader de contactpersonen ('warme contacten') bij de zorgorganisaties die zijn aangesloten bij het NPZ met de vraag of zij mensen van de doelgroep willen benaderen.

3. Via de klankbordgroep van PZNL

- PZNL heeft een klankbordgroep van >150 patiënten, naasten, nabestaanden en inwoners uit heel Nederland. In deze klankbordgroep kan o.a. een oproep voor deelname aan enquête, dialoogbijeenkomst, focusgroep, projectgroep, beleidsgroep of een vaste groep van ervaringsdelers worden verspreid. Contactpersoon is de [adviseur patiëntenparticipatie van PZNL](#).

4. Via de cliëntenraden van zorgorganisaties in de regio

- Zorgorganisaties zijn verplicht om een cliëntenraad in te richten. De contactgegevens zijn vaak te vinden via de website. Vraag of een van leden van de cliëntenraad wil meewerken, of zij mensen van de doelgroep kennen en willen benaderen, of ze via hun kanalen een oproep willen verspreiden.

5. Via de vrijwilligers van de VPTZ en hospices in de regio

- Benader de VPTZ en de hospices in de regio met de vraag of zij naasten of nabestaanden willen benaderen.

6. Café Doodgewoon in de regio

- Verspreid een oproep via Café Doodgewoon.

7. Inloophuizen in de regio

- Verspreid een oproep via de inloophuizen.

8. Mantelzorgondersteuning en nabestaanden in de regio

- Verspreid een oproep via de organisaties die mantelzorgers en nabestaanden ondersteunen.

9. Lokale afdelingen van patiënten-/cliëntenorganisaties in de regio:

- Verspreid een oproep via de lokale patiënten-/ cliëntenorganisaties:
 - o Alzheimer Café/Trefpunt
 - o Gehandicapten ondersteuning
 - o GGZ ondersteuning
 - o Hersenletsel.nl

- Longpunt
- MS Vereniging
- Nierpatiënten Vereniging
- Odensehuis
- Parkinson Vereniging

10. Lokale afdelingen van ouderenbonden ANBO-PCOB

- Verspreid een oproep via de lokale afdelingen van ouderenbonden.

11. Via de patiënten, naasten en inwoners die al betrokken zijn

- Vraag of zij andere mensen van de doelgroep kennen en willen benaderen.

12. Via bijeenkomsten in het NPZ, zoals netwerkbijeenkomsten en voorlichtingsbijeenkomsten

- Vertel over de samenwerking en wat dit heeft opgeleverd, doe een oproep aan de aanwezigen en leg flyers neer.

13. Via de website, nieuwsbrief en social media van het NPZ

- Maak op de website van het NPZ een pagina over de samenwerking met patiënten, naasten en inwoners. Geef informatie over het doel, de werkwijze en de opbrengsten van de samenwerking en ook wie er vanuit de doelgroep betrokken zijn. Geef contactinformatie potentiële nieuwe deelnemers vanuit de doelgroep, voor de achterban en het netwerk.
- Gebruik de communicatiekanalen van het NPZ, zoals de website, nieuwsbrief en social media, om (kleine) successen van de samenwerking, opbrengsten van de samenwerking en een oproep tot deelname te verspreiden.
- Vraag contactpersonen van aangesloten organisaties en andere relaties om deze oproep ook te verspreiden via hun kanalen.

14. Via de vrijwilligerscentrale in de regio

Er zijn in ons land zo'n 300 vrijwilligerscentrales of lokale vrijwilligers steunpunten actief waar je terecht kunt voor hulp of advies. Zij zijn er voor vrijwilligersorganisaties en vrijwilligers. Ze hebben bijvoorbeeld een vacaturebank voor vrijwilligerswerk en bieden cursussen en trainingen. Ook geven ze advies aan vrijwilligersorganisaties, bijvoorbeeld over het vinden en begeleiden van vrijwilligers, vrijwilligersbeleid, bestuurszaken of sociale veiligheid. Hier vind je een [overzicht van vrijwilligerscentrales en lokale steunpunten](#).